

ПРОГРАМА ФАКУЛЬТАТИВНОГО КУРСУ
«Пізнаємо Україну»
для 8–9-х класів загальноосвітніх навчальних закладів, шкіл (класів) з поглибленим вивченням
англійської мови та літератури, ліцеїв, гімназій

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1. Вступ

Зростаючі потреби у спілкуванні та співпраці між країнами і людьми з різними мовами та культурними традиціями, процес оновлення освітньої системи в Україні вимагають суттєвих змін у підході до викладання та вивчення іноземної мови у загальноосвітніх навчальних закладах.

Знання іноземних мов є важливою передумовою для особистих, культурних, професійних та економічних контактів. Оновлення цілей та змісту і методів навчання веде за собою й оновлення освітніх технологій. Програма факультативного курсу «Пізнаємо Україну» (англійська мова, допрофільна підготовка, українознавчий компонент) базуються на результатах сучасних психолого-педагогічних та методичних досліджень, які розглядають навчання іноземних мов як процес особистісного розвитку учня в контексті «полілогу культур» та дають можливість гідно представляти країну, в якій ти живеш. Окремі завдання передбачають ознайомлення з життям українців за кордоном (життя і традиції української діаспори).

Для успішної реалізації освітньо-розвивального потенціалу іноземної мови в основній школі на етапі допрофільної підготовки (8-і-9-і класи) необхідно сприяти тому, щоб процес залучення учнів до вивчення предмета (факультативу) не тільки розширював їхній світогляд, але й сприяв би глибшому розумінню власної культури та її ролі в духовному та моральному розвитку людства. Даний етап передбачає систематичну і послідовну роботу з автентичними навчальними матеріалами, які забезпечують нормативне оволодіння спілкуванням [1]. Помітно зростає обсяг навчального матеріалу, у тому числі того, який сприяє формуванню соціокультурної та соціолінгвістичної компетенції.

Тематика для спілкування охоплює різноманітні галузі знань, серед них і ті, які були об'єктом вивчення на уроках з інших навчальних предметів (між предметні зв'язки), і з власного життєвого досвіду.

Процес навчання організовується за рахунок годин варіативної складової навчального плану загальноосвітнього навчального закладу (1 година на тиждень). Методи і види навчальної діяльності все більше набувають форм, наближених до реальних умов спілкування. Широко використовуються творчі, проектні, групові, інтерактивні форми роботи учнів. Робота над проектом розпочинається на початку вивчення теми учнями індивідуально або у групах. Захист проектних робіт проводиться на останньому уроці по темі.

У програмі чітко визначено міжпредметні зв'язки у межах тематики спілкування.

Програма факультативного курсу тематично пов'язана з Програмою для загальноосвітніх навчальних закладів та спеціалізованих шкіл з поглибленим вивченням іноземних мов (Видавництво «Перун», 2005) для 8-9 класів і відтворює всю тематику сфер спілкування в розрізі теми про Україну - рідну державу. Курс передбачає гнучкість у відборі та розподілі навчального матеріалу відповідно до потреб учнів за навчальним посібником «Пізнаємо Україну» авторів Несвіт А.М., Ворон Г.Л., схваленого для використання в навчально-виховному процесі Міністерством освіти і науки України (лист №1/11-3222 від 14.07.08). Даний факультатив надає можливість поглибити знання з програмних тем і вдало доповнить сучасні автентичні та українські навчальні видання.

Факультативний курс «Пізнаємо Україну» (8 – 9 класи) рекомендовано учням шкіл (класів) з поглибленим вивченням англійської мови й літератури або гуманітарних дисциплін, ліцеїв, гімназій.

2. Цілі навчання

Навчання іноземної мови засобами вище зазначеного факультативного курсу передбачає практичне опанування учнями мовних та мовленнєвих умінь на рівні, достатньому для здійснення іншомовного спілкування в чотирьох видах мовленнєвої діяльності: аудіюванні, говорінні, читанні та письмі в типових ситуаціях. Оволодіння учнями іншомовним спілкуванням передбачає формування у них певного рівня комунікативної компетенції.

Мовленнєва та мовна компетенції

Основні мовленнєві вміння включають:

- уміння здійснювати усне спілкування в типових ситуаціях навчально-трудової, побутової та культурної сфер спілкування;

- уміння розуміти на слух основний зміст автентичних текстів;

- уміння зафіксувати та передати письмово необхідну інформацію.

Учні повинні засвоїти мовний та мовленнєвий матеріал як засіб оформлення або розуміння висловлювань у процесі спілкування на рівні, визначеному програмою з іноземних мов. Для цього учням необхідно зрозуміти і засвоїти комунікативні функції засобів спілкування для їх коректного вживання у відповідних мовленнєвих ситуаціях, уміти самостійно відбирати саме ті мовні і мовленнєві засоби, які є оптимальними для реалізації комунікативного наміру та адекватними в соціально-функціональному плані у сфері спілкування.

Соціокультурна та соціолінгвістична компетенція

- Уміння вибирати та використовувати мовленнєві форми для здійснення комунікативних намірів у конкретних ситуаціях.

- Уміння враховувати культурні особливості, правила вербальної та невербальної поведінки у типових ситуаціях спілкування.

Стратегічна компетенція

- Уміння вибирати ефективні стратегії для вирішення комунікативних завдань.

- Уміння самостійно здобувати та використовувати знання, планувати навчальний процес та оцінювати свої знання.

Загальнонавчальна компетенція

Уміння володіти стратегіями мовленнєвої діяльності, спрямованої на розв'язання навчальних завдань і життєвих проблем.

3. Обґрунтування змісту

Кінцевою метою факультативного курсу є розвиток здібностей та здатності учнів користуватись іноземною мовою для досягнення комунікативних цілей.

Поняття розглядаються як значення та загальні ідеї, які необхідні учням для спілкування. Вони поділяються на загальні та специфічні. Загальні поняття (наприклад: час, якість, тривалість, місцезнаходження тощо) можуть з'являтися у кожній темі. Специфічні поняття безпосередньо визначені певною темою (наприклад: школа, засоби масової інформації, подорожі тощо).

Функція мови розглядається як мета використання мовної одиниці у висловлюванні. У методиці навчання іноземних мов комунікативні функції, як правило, описуються як категорії поведінки (наприклад: прохання, дозвіл, привітання тощо). Згідно з принципом повторюваності функції можуть повторюватись у різних темах. Вчителі можуть віддавати перевагу тим чи іншим функціям на уроці в залежності від наявності навчальних матеріалів.

Функціональні показники визначаються для кожної функції. Функції, які можуть бути виконані в будь-якій розмові чи дискусії (наприклад: зміна теми розмови, пропозиція іншого погляду тощо) не приписуються до певних тем і можуть вживатись у будь-якій з них.

4. Методичні засади сучасного навчання і вивчення іноземних мов

Інтеграція національної освіти, зокрема навчання іноземних мов, у світову систему освіти та європейські заклади освіти, пов'язані з навчанням іноземних мов, здійснюється з урахуванням основних принципів державної освітньої політики в Україні (пріоритетність освіти, її демократизація, гуманізація та гуманітаризація, національна спрямованість, неперервність, багато культурність і варіативність освіти, відкритість системи освіти та нероздільність навчання і виховання).

Загальна стратегія навчання іноземних мов визначається потребами сучасного суспільства та рівнем розвитку лінгвістичних, психолого-педагогічних і суміжних наук. Цією стратегією є комунікативний підхід, який зумовлює практичну мету навчання й вивчення іноземних мов, а саме: оволодіння іншомовним міжкультурним спілкуванням шляхом формування і розвитку міжкультурної комунікативної компетенції та її складових.

Урок іноземної мови розглядається як діяльність спілкування. Це означає відмовлення від домінування на уроках формальних мовних вправ на користь діялісно- й інтелектуально-орієнтованих завдань, які дають змогу вивчати іноземну мову як скарбницю культури та соціокультурної інформації, як основний засіб міжкультурного спілкування в процесі цього спілкування.

Навчання видів мовленнєвої діяльності відбувається інтегровано.

Типовими завданнями є заповнення інформаційних прогалін, вирішення проблем, рольова гра, симуляція тощо.

Типовими формами інтерактивності є групова та парна робота. Значна увага приділяється виконанню проектних завдань.

Створена програма має забезпечити логічну неперервність як теоретико-функціональних принципів викладання іноземної мови так і змістовних ліній цього процесу.

8 КЛАС
(35 год, 1 год на тиждень)
(2 год для використання на розсуд учителя)

Зміст навчального матеріалу	Вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів
I семестр	
Тема 1. Загальні відомості про Україну (9 год).	
<p>Підтема 1. Географічні особливості України. Карта України. Адміністративний розподіл України. Країни – сусіди України. Співробітництво з сусідніми державами Гори України. Водні ресурси країни. Історичні засади географічного положення України. Кліматичні умови країни. Пори року в Україні. Популярні місця для відпочинку туристів.</p> <p>Підтема 2. Національна символіка України. Державний устрій України. Історія виникнення державного прапора та гербу. Національний гімн України.</p> <p>Підтема 3. Ми – українці. Нації та національності, які живуть на території України. Релігійні конфесії України. Український характер. Стиль життя українців. Стереотипи щодо українців. Мешканці села та міста.</p> <p style="text-align: center;"><i>Міжпредметні зв'язки</i> географія; історія; українознавство</p>	<p>Учень: повідомляє про: - державний устрій України, її адміністративний поділ; - етнічний склад населення; - кліматичні умови України; характеризує національні символи України та надає основну інформацію про них; пояснює особливості географічного положення України, описує риси характеру українців, їх стиль життя; усвідомлює основні характеристики України, як незалежної держави.</p> <p>Учень розуміє: - інформацію як під час безпосереднього спілкування зі співрозмовником, так і опосередкованого (текст аудіо запису); - вибирає необхідну інформацію з прослуханого/прочитаного тексту.</p> <p>Учень бере участь - у діалогах/полілогах різних типів, обмінюючись інформацією, висловлюючи свою думку, враження, ставлення щодо конкретних фактів, подій, явищ, пропозицій тощо; - аргументує власну точку зору.</p> <p>Учень уміє: - написати листа другу про країну, в якій він живе, про стиль життя українців; - написати рекламне оголошення про відпочинок в Україні; - написати есе про погоду в Україні; - підготувати доповідь про історію України.</p>
Тема 2. Літературна спадщина України. (7 год)	
<p>Підтема 1. Видатні письменники та поети України (загальна довідка). Улюблені твори української літератури. Джерела інформації. Бібліотеки країни. Національна бібліотека ім. В. Вернадського.</p> <p>Підтема 2. Т. Шевченко – духовний скарб України. Біографія поета. Художня спадщина Т. Шевченка. Визначні поетичні твори поета.</p>	<p>Учень: називає: - джерела інформації; - типи бібліотек (публічні, наукові, церковні, тощо); пояснює відмінність між різними типами бібліотек; оцінює позитивні та негативні риси таких джерел інформації, як бібліотеки та Інтернет; характеризує життєвий і творчий шлях Т. Шевченка; декламує улюблені вірші Т. Шевченка англійською мовою; знає й дотримується норм сучасної англійської мови; володіє нормами мовного етикету; використовує різні прикметникові форми,</p>

<p><i>Міжпредметні зв'язки</i> Українська література</p>	<p>граматичні форми дієслова, категорію роду й числа; виступає з повідомленнями про життєвий та творчий шлях видатного поета України Т. Шевченка, самостійно добираючи й аналізуючи наведені приклади на підтвердження висловлених суджень. Учень розуміє: - інформацію як під час безпосереднього спілкування зі співрозмовником, так і опосередкованого (текст аудіо запису); - вибирає необхідну інформацію з прослуханого/прочитаного тексту. Учень бере участь - у діалогах/полілогах різних типів, обмінюючись інформацією, висловлюючи свою думку, враження, ставлення щодо конкретних фактів, подій, явищ, пропозицій тощо; - аргументує власну точку зору. Учень уміє: - написати листа другу відповідно до поставленого комунікативного завдання; - самостійно добирати необхідну інформацію та підготувати проектну роботу на задану тему.</p>
--	--

II семестр

Тема 3. Освіта в Україні (7 год)

<p>Підтема 1. Структура освіти в Україні. Типи навчальних закладів в Україні. Мовні школи країни.</p> <p>Підтема 2. Державні стандарти освіти. Система незалежного тестування. Вища освіта в Україні.</p> <p><i>Міжпредметні зв'язки</i> історія України</p>	<p>Учень: називає типи навчальних закладів в Україні; визначає роль освіти в житті людей; характеризує особливості навчання та види діяльності учнів різних вікових груп; інформує про види діяльності в позаурочний час та улюблені заняття школярів; описує школу своєї мрії; використовує необхідні лексичні одиниці по темі висловлювання та відповідні граматичні структури; дотримується норм, що визначають правильність, точність, логічність і чистоту мовлення; порівнює особливості навчання в різних типах навчальних закладів; повідомляє про систему зовнішнього незалежного оцінювання; Учень розуміє: - інформацію як під час безпосереднього спілкування зі співрозмовником, так і опосередкованого (текст аудіо запису); - вибирає необхідну інформацію з прослуханого/прочитаного тексту. Учень бере участь - у діалогах/полілогах різних типів, обмінюючись інформацією, висловлюючи свою думку, враження, ставлення щодо конкретних фактів, подій, явищ, пропозицій тощо; - аргументує власну точку зору. Учень уміє - написати твір про ідеальну школу.</p>
--	--

Тема 4. Культурне життя в Україні (10 год)

<p>Підтема 1. Історія національної музики та танцю. Українські національні музичні інструменти. Історія національної музики. Історія національного танцю.</p>	<p>Учень: називає - українські національні музичні інструменти; - основні засоби масової інформації</p>
--	---

<p>Душа української пісні. Життя та діяльність С. Гулака - Артемовського та М. Лисенко. Культурні зв'язки з українською діаспорою за кордоном.</p> <p>Підтема 2. Засоби масової інформації в Україні. Газети та журнали країни. Журнали для молоді. Моє відношення до сучасної преси та новин. Робота українських журналістів.</p> <p><i>Міжпредметні зв'язки</i> історія України; музика і співи</p>	<p>характеризує</p> <ul style="list-style-type: none"> - пісню і танець як зразки української культури; - улюблені періодичні видання - професію журналіста <p>усвідомлює</p> <ul style="list-style-type: none"> - зв'язок української музичної культури з різними життєвими циклами; - роль сучасних періодичних видань; <p>визначає</p> <ul style="list-style-type: none"> - тематику пісень та співвідносить їх із історичними подіями та традиційними національними обрядами; - основні шляхи інформування населення про основні події і факти. <p>повідомляє про роль С. Гулака - Артемовського та М. Лисенка в створенні української школи музики;</p> <p>дотримується норм, що визначають правильність, точність, логічність і чистоту мовлення;</p> <p>з'ясовує у процесі бесіди/діалогу, яку інформацію можна знайти в газетах та журналах для дітей та молоді;</p> <p>уміє висловити своє відношення до прослуханої пісні/сучасної преси та новин;</p> <p>володіє нормами мовного етикету;</p> <p>виступає з повідомленнями на запропоновану тему, самостійно добираючи й аналізуючи необхідні фактичні дані.</p> <p>Учень розуміє:</p> <ul style="list-style-type: none"> - інформацію як під час безпосереднього спілкування зі співрозмовником, так і опосередкованого (текст аудіо запису); - вибирає необхідну інформацію з прослуханого/прочитаного тексту. <p>Учень бере участь</p> <ul style="list-style-type: none"> - у діалогах/полілогах різних типів, обмінюючись інформацією, висловлюючи свою думку, враження, ставлення щодо конкретних фактів, подій, явищ, пропозицій тощо; - аргументує власну точку зору. <p>Учень уміє:</p> <ul style="list-style-type: none"> - написати лист до редактора журналу із своїми побажаннями щодо покращення змісту журналу; - написати статтю про культурну спадщину України.
<p>Робота над темами, визначеними вчителем (2 год)</p>	

ОРІЄНТОВНЕ КАЛЕНДАРНО-ТЕМАТИЧНЕ ПЛАНУВАННЯ

8 КЛАС

35 год на рік

(I семестр – 16 годин, 1 година на тиждень, II семестр - 19 годин,
1 година на тиждень.)

Резервний час – 2 години

Календарно-тематичне планування

№ п/п	Дата	Тема заняття	К – ть год.	Примітка
1.		Тема 1. Загальні відомості про Україну. Карта України.. Країни – сусіди України. Співробітництво з сусідніми державами.	1 год.	
2.		Гори України. Водні ресурси країни. Адміністративний розподіл України.	1 год.	
3.		Кліматичні умови країни	1 год.	
4.		Пори року в Україні. Популярні місця для відпочинку туристів.	1 год.	
5.		Державний устрій України. Державний прапор України.	1 год.	
6.		Історія виникнення державного гербу. Національний гімн України.	1 год.	
7.		Нації та національності, які живуть на території України. Релігійні конфесії України.	1 год.	
8.		Український характер. Стель життя українців. Стереотипи щодо українців. Мешканці села та міста.	1 год.	
9.		Проектна робота. Тематичне оцінювання.	1 год.	
10.		Тема 2. Літературна спадщина України. Джерела інформації.	1 год.	
11.		Бібліотеки країни. Національна бібліотека ім. В. Вернадського.	1 год.	
12.		Т. Шевченко – духовний скарб України. Біографія Т. Шевченка.	1 год.	
13.		Художня спадщина Т. Шевченка.	1 год.	
14.		Роль Т. Шевченка в українській історії.	1 год.	
15.		Визначні поетичні твори Т.Г. Шевченка.	1 год.	
16.		Проектна робота. Тематичне оцінювання. Семестрове оцінювання.	1 год.	

№ п/п	Дата	Тема заняття	К – ть год.	Примітка
17.		Тема 3. Освіта в Україні. Структура освіти в Україні.	1 год.	
18.		Типи навчальних закладів в Україні.	1 год.	
19.		Мовні школи в Україні.	1 год.	
20.		Державні стандарти освіти.	1 год.	
21.		Система незалежного тестування в Україні.	1 год.	
22.		Вища освіта в Україні.	1 год.	
23.		Проектна робота «Школа моєї мрії». Тематичне оцінювання.	1 год.	
24.		Тема 4. Культурне життя в Україні. Українські національні музичні інструменти.	1 год.	
25.		Історія національної музики.	1 год.	
26.		Історія національного танцю.	1 год.	
27.		Душа української пісні.	1 год.	
28.		Життя та діяльність С Гулака – Артемовського та М. Лисенка.	1 год.	

29.		Засоби масової інформації в Україні.	1 год.	
30.		Газети України.	1 год.	
31.		Журнали України. Журнали для молоді.	1 год.	
32.		Робота українських журналістів. Моє відношення до сучасної преси та новин.	1 год.	
33-34		Робота над темами, визначеними вчителем.	2 год.	
35.		Проектна робота. Тематичне оцінювання. Семестрове оцінювання. Річне оцінювання.	1 год.	

Список використаної та рекомендованої літератури

1. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів та спеціалізованих шкіл з поглибленим вивченням іноземних мов, видавництво «Перун», 2005 р.
2. Несвіт А., Ворон Г., Пізнаємо Україну. / Книжка для читання для учнів 8 класу загальноосвітніх навчальних закладів, спеціалізованих шкіл, ліцеїв, гімназій, Київ, «Генеза», 2009 р.
3. Несвіт А., Англійська мова, підручник для 8 класу загальноосвітніх навчальних закладів: «Генеза», Київ, 2008 р.
4. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах, «Ленвіт», Київ, 2002 р.